

Váš dopis zn.
Ze dne
Čj. ČŠIA-4062/24-A
Sp. zn. ČŠIA-S-655/24-A
Vyřizuje Mgr. Hana Šinská
Telefon 235 091 032
E-mail hana.sinska@csicr.cz
Datum 16. 12. 2024

Městská část Praha 13
Sluneční náměstí 2580
158 00 Praha 5 - Nové Butovice

Výsledek šetření stížnosti

Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) prošetřila stížnost na právnickou osobu **Základní škola, Praha 13, Klausova 2450** doručenou ČŠI dne 29. 11. 2024.

Stížnost se týkala nesprávného a nedostatečného postupu školy při řešení opakovaných sociopatologických projevů chování některých žáků prvního stupně ke spolužákům.

Šetření stížnosti vycházelo zejména ze skutečností uvedených ve stížnosti a opíralo se o zjištění v průběhu šetření ve škole dne 5. 12. 2024, o vyjádření ředitele školy (dále „ředitel“), výchovné poradkyně, třídní učitelky dětí stěžovatelů a o analýzu příslušné dokumentace.

Při prošetření stížnosti ČŠI zjistila:

Stěžovatelé ve stížnosti poukazují na nedostatečný postup školy při řešení dlouhodobého rizikového chování úzké skupiny žáků vůči některým spolužákům. Stěžovatelé uvádí, že jejich děti čelí každodenním psychickým i fyzickým útokům ze strany čtyř chlapců. Dále uvádí, že záležitost řešili s pedagogickými pracovníky včetně ředitele školy. S výsledky šetření a postupem školy však stěžovatelé nejsou spokojeni, neboť někteří zákonní zástupci chlapců se školou nespolupracují a jejich děti v rizikovém chování pokračují.

Z analýzy poskytnuté dokumentace a z vyjádření ředitele v zápise z jednání s ČŠI bylo zjištěno, že škola již v předchozích školních letech opakovaně řešila rizikové chování některých žáků třídy dětí stěžovatelů (dále „třída“). Ředitel sdělil ČŠI, že do letošního školního roku vzdělávání ve třídě zajišťovala nekvalifikovaná učitelka, která od žáků důsledně nevyžadovala dodržování nastavených pravidel. Za jejího pedagogického působení mělo panovat ve třídě dětí stěžovatelů špatné klima.

Z vyjádření ředitele do zápisu z jednání s ČŠI bylo dále zjištěno, že již ve školním roce 2021/2022 (1. ročník) měla třídní učitelka opakovaně zaznamenat projevy nevhodného chování jednoho ze žáků. Ten si v rámci třídního kolektivu měl budovat dominantní postavení a obklopotovat se vybranými spolužáky. Projevy jeho nevhodného chování měla třídní učitelka podle vyjádření ředitele řešit v rámci svých kompetencí, a to pouze domluvou ve spolupráci s jeho zákonnými zástupci.

Z předložené dokumentace bylo zjištěno, že ve školním roce 2022/2023 (2. ročník) bylo některým žákům třídy uloženo výchovné opatření k posílení kázně např. za opakované nerespektování pokynů a drzé chování k pedagogům, fyzický i psychický nátlak na vybrané spolužáky. Ředitel sdělil ČŠI, že třídní učitelka společně s jeho zástupkyní řešily rizikové chování dvou žáků vůči spolužákovi (vulgární oslovování, odstrkování spolužáků, pokud si

s nimi chtěli hrát). Pedagožky měly jednat se zákonnými zástupci obou žáků, zápis z jednání však nebyl pořízen. Ředitel do zápisu z jednání s ČŠI dále uvedl, že už neví, jaká konkrétní opatření směřující ke zlepšení chování žáků a klimatu třídy byla školou přijata. Výchovná poradkyně sdělila ČŠI, že nikdo z členů školního poradenského pracoviště situaci ve třídě dětí stěžovatelů neřešil. Ředitel při jednání s ČŠI uznal, že škola při řešení rizikového chování žáků nepostupovala správně. Do zápisu z jednání s ČŠI ředitel také uvedl, že jeho zástupkyně vše řešila především domluvou. Se zákonnými zástupci žáků a učiteli komunikovala zpravidla osobně nebo telefonicky, obsah komunikace písemně nezaznamenávala. Ředitel také sdělil ČŠI, že jeho zástupkyně i třídní učitelka dětí stěžovatelů (1. – 3. třída) již nejsou zaměstnankyněmi školy a pedagogičtí pracovníci tak nedisponují dostatečnými informacemi k řešenému rizikovému chování žáků.

Z vyjádření ředitele i předložené dokumentace bylo dále zjištěno, že rizikové chování některých žáků pokračovalo i ve školním roce 2023/2024. V prosinci 2023 např. třídní učitelka měla zaznamenat další projev sociopatologického chování žáků, o kterém následně informovala i členky školního poradenského pracoviště. Výchovná poradkyně sdělila ČŠI, že společně s metodičkou prevence a asistentkou pedagoga uskutečnily rozhovory se žáky (agresory). Z vyjádření výchovné poradkyně a předložené dokumentace bylo zjištěno, že jeden ze žáků měl usilovat o společnost a kamarádství se třemi spolužáky. Ti si s ním však nechťeli hrát a agresivně ho odstrkovali. Rozhovor se žákem (obětí) podle slov výchovné poradkyně vedla třídní učitelka žáků. Zápis z tohoto rozhovoru však nebyl pořízen. Rozhovory se svědky podle vyjádření výchovné poradkyně neproběhly. Výchovná poradkyně do zápisu z jednání s ČŠI dále sdělila, že na základě zjištěných skutečností třídní učitelka měla ve třídě změnit zasedací pořádek žáků. Další potřebná opatření, např. intervenční práce s třídním kolektivem, však podle vyjádření ředitele a výchovné poradkyně nebyla uskutečněna. Všem zainteresovaným žákům a jejich rodičům měla být nabídnuta pomoc ze strany školní psycholožky, tuto skutečnost však škola ČŠI nedoložila. Ředitel s výchovnou poradkyní dále sdělili ČŠI, že předpokládají, že zákonní zástupci žáků (agresorů i obětí) byli o celé záležitosti informováni třídní učitelkou. Tuto skutečnost však také škola ČŠI nedoložila. Ředitel dále sdělil ČŠI, že situace ve třídě byla monitorována, zápisy z monitoringu opět škola ČŠI nedoložila. Sociometrické šetření za účelem zmapování vztahů ve třídě podle slov ředitele neproběhlo. Hospitační činnost vedení školy či členů školního poradenského pracoviště za druhé pololetí školního roku 2023/2024 nebyla ČŠI doložena. Ředitel dále sdělil ČŠI, že třídní učitelka měla informovat vedení školy, že se situace ve třídě ve druhém pololetí školního roku 2023/2024 (po přestupu žáka, kterému bylo ubližováno, na jinou školu) zklidnila. Z předložené dokumentace ale ČŠI zjistila, že klima ve třídě dětí stěžovatelů nemohlo být příznivé, neboť rizikové chování některých žáků třídy muselo dále pokračovat, o čemž svědčí např. v dubnu 2024 uložená kázeňská opatření některým žákům za opakované nevhodné a neohleduplné chování s převažujícím zaměřením na slabší žáky a neochotu spolupráce při řešení výchovných situací nebo za dlouhodobé drzé chování vůči pedagogům, časté vyrušování ve výuce a nevhodné chování k vybraným spolužákům.

V rámci šetření stížnosti bylo dále zjištěno, že ve školním roce 2024/2025 zajišťuje výchovně-vzdělávací proces ve třídě nová kvalifikovaná třídní učitelka. Ta do zápisu z jednání s ČŠI uvedla, že již od začátku školního roku zaznamenala, že ve třídě nejsou nastavena třídní pravidla, a že mezi žáky často dochází k různým konfliktům, např. žáci se vzájemně verbálně urážejí, hlasitě se hádají i během vyučovací hodiny, často do sebe strkají, někdy dochází i k potyčkám. Výchovná poradkyně do zápisu z jednání s ČŠI potvrdila, že jí nová třídní učitelka informovala, že žáci třídy nemají vytvořené potřebné pracovní návyky a že nedodržují nastavená pravidla chování. Výchovná poradkyně dále sdělila, že v rámci školního poradenského pracoviště se pedagožky dohodly, že zástupkyně ředitele bude chodit na pravidelné hospitační náslechy do třídy. Třídní učitelka dále sdělila ČŠI, že žáky seznámila se

školním řádem, ve třídě nastavila jasná pravidla vzájemného chování a žáky upozornila, že jim nebude tolerováno nevhodné chování, pošťuchování, vulgární urážení. Třídní učitelka doložila ČŠI, že již v září 2024 musela uložit jednomu žákovi kázeňské opatření za opakované vyrušování v hodině, běhání po třídě, agresivní chování vůči spolužákům a sprosté vyjadřování.

Ředitel i třídní učitelka potvrdili ČŠI, že v září 2024 byli upozorněni na skutečnost, že je ve škole šikanován. Ředitel do zápisu z jednání s ČŠI uvedl, že chtěla být informována jaké kroky směřující ke zlepšení situace budou ze strany školy uskutečněny. Ředitel měl podle svých slov sdělit, že ve třídě působí nová třídní učitelka, která bude více situaci ve třídě monitorovat. měla být s odpovědí ředitele spokojena, rovněž měla být podle slov ředitele ráda, že se na něj může kdykoliv obrátit. Ředitel do zápisu z jednání s ČŠI dále uvedl, že informaci o šikaně žáka sdělil třídní učitelce a členkám školního poradenského pracoviště. Následně byl dohodnut další postup školy: třídní učitelka měla monitorovat situaci ve třídě, nad žáky měl být zajištěn zvýšený dohled, ve třídě měla uskutečnit hospitaci školní psycholožka. Rozhovory se žáky (oběť, agresori, svědci) nebyly podle vyjádření odpovědných pracovníků uskutečněny. Ředitel ve shodě s výchovnou poradkyní sdělili, že škola požádala o pomoc externí odborníky, byl objednan preventivní program s cílem zjistit, v jakém stadiu je šikana ve třídě a dále zlepšit komunikaci, spolupráci a klima ve třídě.

Třídní učitelka do zápisu z jednání s ČŠI sdělila, že situaci ve třídě monitorovala a zjistila, že žáci ubližují např. ho slovně ponižují, uráží. Třídní učitelka sdělila ČŠI, že záměrem žáků mělo být vyprovokovat spolužáka k neadekvátnímu chování (slovní útok, vulgární vyjadřování, odstrčení žáka). Třídní učitelka sdělila, že v říjnu 2024 s jedním z žáků a jeho zákonným zástupcem projednala nevhodné chování žáka vůči spolužákovi. Výsledkem jednání měla být domluva a doporučení, aby si svého spolužáka nevsímal a nereagoval na něj. školní psycholožku. Třídní učitelka sdělila, že se mělo jednat o individuální rozhovory, doporučení pro práci s třídním kolektivem třídní učitelka od školní psycholožky neobdržela. Třídní učitelka také sdělila ČŠI, že dne 11. 10. 2024 došlo k dalšímu konfliktu mezi žáky (fyzické napadení spolužáka – oběti). Zástupkyně ředitele měla podle vyjádření třídní učitelky dne 15. 10. 2024 ve třídě uskutečnit hospitaci, poučit žáky o projevech šikany a poté osobně promluvit se všemi útočníky. Za fyzické napadení spolužáka měli žáci podle slov třídní učitelky obdržet pouze poznámku. Třídní učitelka dále sdělila ČŠI, že zákonní zástupci žáků (útočníků) důvod poznámky odmítli s odůvodněním, že se jejich děti bránili. Třídní učitelka sdělila ČŠI, že dodatečně uskutečnila rozhovor potvrdit, že žák (oběť) byl svými spolužáky napaden. Zápis z rozhovoru nebyl pořízen. Třídní učitelka do zápisu z jednání s ČŠI také sdělila, že po hospitaci jí zástupkyně ředitele měla sdělit, že žáci byli při výuce ukáznění, ale že se domnívá, že to bylo způsobeno její přítomností. Doporučení pro další pedagogickou práci třídní učitelka podle svého vyjádření od zástupkyně ředitele neobdržela.

Z poskytnuté dokumentace bylo dále zjištěno, že dne 15. 10. 2024 se setkala třídní učitelka Z předloženého záznamu z pohovoru mj. vyplývá, že třídní učitelka byla informována, že zejména o přestávce tři žáci opakovaně fyzicky a slovně napadají jeden z nich měl pak opakovaně slovně napadat i mimo školu. měla být třídní učitelkou mj. informována, že žákům bylo doporučeno, aby se vyhýbali. Třídní učitelka také měla sdělit, že pokud by mělo agresivní chování žáků pokračovat, vyučující doporučí vedení školy jednání s rodiči žáků.

Výchovná poradkyně do zápisu z jednání s ČŠI také sdělila, že škola v říjnu 2024 řešila i natáčení a na sociální síti sdílení videa z výuky. Pedagožka sdělila ČŠI, že video měla natočit jedna z dívek třídy. Motivem rizikového chování dívky mělo být zviditelnění se před skupinkou chlapců třídy.

Třídní učitelka do zápisu z jednání také uvedla, že dne 27. 10. 2024 do třídy vstoupil ředitel za účelem poskytnutí zpětné vazby k chování žáků v hodinách tělesné výchovy. Ředitel sdělil ČŠI, že při hospitační činnosti zaznamenal, že žáci třídy jsou rozděleni do dvou skupin, a že žáci s odlišným mateřským jazykem nejsou ve třídě plně integrováni.

Z vyjádření pedagogických pracovníků a předložené dokumentace bylo dále zjištěno, že ve dnech 5. a 6. 11. 2024 se ve třídě uskutečnil program selektivní primární prevence „Zlepšuje me vztahy v naší třídě“, který lektorovali pracovníci externí organizace. Z poskytnuté závěrečné zprávy ze dne 7. 11. 2024 bylo mj. zjištěno, že situace ve třídě byla pracovníky externí organizace vyhodnocena jako šikana ve 3. stadiu, kdy je již vytvořené semknuté jádro agresorů, a to se zaměřuje na konkrétní oběti. Z předložené zprávy bylo dále zjištěno, že v průběhu programu lektori zaznamenali, že ve třídě je výrazná semknutá skupinka čtyř chlapců a s nimi se druzí i jedna z dívek. Skupinka žáků se měla při programu projevovat netolerancí a nerespektujícím chováním vůči spolužákům, proti dvojici chlapců měli projevovat její členové otevřené nepřátelství, které i podle vyjádření všech zúčastněných má přerůstat ve fyzickou agresi. Lektori měli dále pozorovat, že skupinka nedodržuje pravidla, žáci řeší prvotně věci s výhodami pro sebe, neovládají nekonfliktní a konstruktivní komunikaci, používají urážky a napadají se. Z pozorování mělo být také zřejmé, že třída potřebuje srozumitelná a viditelná pravidla, která budou důsledně od všech žáků vyžadována. Z pozorování lektorů rovněž vyplynulo, že žáci potřebují zvýšit toleranci, nastavit respektující chování a učit se řešit konflikty konstruktivně a dohodou. Z výsledků programu je také zřejmé, že třída potřebuje stmelit a zaktivnit pozitivní jádro, aby mohla čelit pokusům a útokům šikany od výše uvedené skupinky, a že bez podpory dospělých sami žáci nedokáží šikaně úspěšně a efektivně čelit, a že klima třídy je mnohými žáky vnímáno jako nebezpečné. Žáci třídy měli být podle poskytnuté dokumentace seznámeni s technikou zpětné vazby jako možnosti řešení konfliktů z nedorozumění a poučení, jak reagovat na agresivní jednání druhých osob jinak než agresí.

Ředitel dále sdělil ČŠI, že na základě výsledků preventivního programu byla na 18. 11. 2024 svolána mimořádná třídní schůzka. Z vyjádření pedagogických pracovníků a předložené dokumentace vyplývá, že nejprve ředitel seznámil zákonné zástupce žáků se situací ve třídě, informoval je o velmi rizikovém chování žáků a obeznámil je s výsledky závěrečné zprávy preventivního programu. Zákonní zástupci žáků měli být následně třídní učitelkou informováni o dalším postupu školy, např. o nastavení jasných pravidel ve třídě, o včasné informování zákonných zástupců žáků o projevech nevhodného chování jejich dětí, o plánovaných individuálních schůzkách s jednotlivými žáky (agresory) a jejich zákonnými zástupci, zvýšeném dohledu nad žáky, možnosti přeřazení některých žáků do paralelní třídy. Z vyjádření pedagogů do zápisu z jednání s ČŠI dále vyplynulo, že jedna z matek žáka (agresora) měla opovrhovat připomínkami některých rodičů, některým zúčastněným rodičům měl naopak navržený postup školy připadat nedostatečný.

V rámci šetření stížnosti bylo dále zjištěno, že i po uskutečněném preventivním programu a mimořádné třídní schůzce někteří rodiče vyjádřili své obavy o bezpečí svých dětí, např. dne 25. 11. 2024 informovala výchovnou poradkyni, že spolužáci mají vulgárně oslovovat, vyhrožovat a shazovat věci, protože se zastane slabších spolužáků.

Ředitel doložil ČŠI, že seznámil pedagogy se záležitostí ve třídě a s dalším postupem školy. Ředitel ale také do zápisu z jednání s ČŠI sdělil, že individuální jednání s rodiči žáků (agresorů) do termínu šetření stížnosti neproběhla. Ředitel rovněž sdělil ČŠI, že blok primární prevence

specificky zaměřený na identifikované problémy v třídním kolektivu, který by přispěl k další identifikaci a eliminaci možných rizikových projevů chování žáků a vztahových problémů mezi žáky realizován nebyl. Ve třídě podle slov ředitele také neproběhl intervenční program spojený s nácvikem modelů vzájemného chování žáků. Ředitel také sdělil, že ve třídě prozatím nebyla realizována soustavnější preventivní práce v rámci metodických programů proti šikaně.

Třídní učitelka do zápisu z jednání s ČŠI také potvrdila, že kromě preventivního programu ve dnech 5. a 6. 11. 2024 ve třídě jiná intervenční práce v oblasti výchovných problémů žáků neproběhla. Třídní učitelka se pouze podle vlastních slov v rámci vyučovacích hodin a přestávek snaží zlepšit a řešit vztahy mezi žáky, více s žáky komunikovat a přispívat k rozvoji jejich sociálních dovedností. Třídní učitelka také sdělila ČŠI, že by od vedení školy uvítala větší podporu např. v podobě dalších preventivních aktivit za účelem zlepšení klimatu třídy.

Z výše uvedených zjištění ČŠI je zřejmé, že postup školy při předcházení a řešení velmi rizikového chování úzké skupiny žáků vůči spolužákům nebyl správný a dostatečný. Pedagogové nepostupovali při řešení sociopatologického chování žáků zcela v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních ani s vlastním krizovým plánem školy. Škola při řešení rizikového chování žáků, které není založeno na vzájemné úctě a respektu, nevyužila všechny možnosti a nástroje, aby žáci správně pochopili a přijali, že tato forma chování nebude školou tolerována. Pedagogové také po oznámení šikany nepřijali účinná bezprostřední opatření vedoucí k jejímu zamezení a ochraně oběti. Škola rovněž nerealizovala soustavnější preventivní práci a programy za účelem posilování sociálních a emočních dovedností žáků.

ČŠI konstatuje, že podle příslušných právních předpisů je škola povinna předcházet všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a zajistit včasnou intervenci při aktuálních problémech jednotlivých žáků a třídních kolektivů.

Podle školského zákona je škola povinna zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání, vytvářet podmínky pro zdravý vývoj žáků a pro předcházení vzniku sociopatologických jevů. Škola také musí věnovat náležitou pozornost podnětům zákonných zástupců žáků a zákonný zástupce žáka má právo na informace a poradenskou pomoc školy v záležitostech týkajících se vzdělávání.

ČŠI hodnotí stížnost na nesprávný a nedostatečný postup školy při řešení opakovaných sociopatologických projevů chování některých žáků prvního stupně ke spolužákům jako důvodnou.

S odkazem na ustanovení § 174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, Vám předáváme výsledek šetření ČŠI k dalšímu řízení a zároveň Vás žádáme o zaslání informace o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě.

S pozdravem

Mgr. Hana Šinská
vedoucí inspekčního týmu

Přílohy

Kopie stížnosti

Na vědomí

Základní škola, Praha 13, Klausova 2450, 155 00 Praha 5 - Velká Ohrada
stěžovatel